

Broar – vår länk och väg till världen omkring oss.

Någon stans i mitten på 1980-talet, strax innan Berlinmuren föll, gjorde jag en resa på motorcykel genom Ungern. Aldrig ska jag glömma när jag närmade mig staden Esztergom i nordvästra delen av landet. Långt innan jag såg något av själva staden reste sig i blickfånget en mäktig basilika framför mig, en kyrka med en enorm kupol som fick den att likna S:t Peterskyrkan i Rom. Där beslöt jag mig för att stanna några dagar och njuta av allt det vackra som fanns att se och uppleva där. I Esztergom mötta jag också något som väckte helt andra känslor hos mig. Staden ligger vid den mäktiga floden Donau med dåvarande Tjeckoslovakien på andra sidan floden och staden Stúrovo. Vid stränderna till båda dessa städer fanns två väldiga brofästen som gick ett stycke ut i flodens vatten för att sedan sluta tvärt. Själva bron hade förstörts under andra världskriget och nu fanns bara dessa brofästen kvar, likt två armar som sträckte sig mot varandra, men där avståndet mellan dem var obönhörligt stort och allt slutade i ett tomrum. Synen av dessa brohuvuden gjorde mig sorglig och vemodig till sinnes. En känsla av övergivenhet och isolering tog plats i mig, som om denna förstörda bro i hemlighet berörde alla mina minnen av misslyckanden och ensamhet.

Bron är en vanlig återkommande metafor i såväl politiska som teologiska och litterära sammanhang. En bro beskriver hopp och gemenskap, en vilja att överkomma det som är svårt och hotfullt. Vi slår broar mellan öst och väst, mellan kulturer, religioner och människor i skilda sammanhang och världsdelar. En bro är liktydligt med tolerans och gemenskap eftersom den förenar människor som befinner sig på olika platser som annars inte skulle kunna nå varandra.

Tomas Tranströmer skriver i en av sina dikter (ur *Mörkerseende* 1970):

Två sanningar närmar sig varann.

En kommer inifrån,

en kommer utifrån

och där de möts har man en

chans att få se sig själv.

Det är en dikt som också beskriver ett slags brobygge mellan inre och yttre värld. Mellan jag som egen individ och de människor som finns runt omkring mig. När våra sanningar närmar sig varandra och möts till en gemensam uppfattning, då har ett enormt brobygge ägt rum. Vi är aldrig så sanna som då våra egna känslor och tankar bygger broar med andra människors bild av verkligheten

I dagens psykologi talar vi ofta om ett tillstånd som vi kallar "mentalisering". Att mentalisera är att reflektera över hur någon annan upplever det som jag själv nu är en del av. Jag har mina känslor och tankar. Någon annan har sina känslor och tankar. För att förstå en situation fullt ut behöver jag ta del av och förstå båda sidorna; den andres och mina egna. Mentalisering är att ha såväl sitt eget som andras inre i åtanke innan jag fäller ett omdöme över en uppkommen situation. De är att göra egna och andras handlingar begripliga utifrån bakomliggande mentala avsikter, som önsknningar, känslor och föreställningar. Alltså är även mentalisering ett slags brobyggande mellan mig själv och andra, där jag låter min egen värld möta andras värld och sanningar. Det är hoppfullt. Ett empatiskt reflekterande över sammanhang och mening.

Tillsammans med begreppet mentalisering talar vi också ofta om "validering". Att validera någon annan är att tillerkänna henom de tankar och känslor hen har i stunden. Det behöver inte betyda att vi håller med om allt den andra säger och föreställer sig. Men vi har respekt för att det är så hen ser och förstår något. När vi inte gör det så "invaliderar" vi den andre: *Så där kan man ju inte säga.... Nu får du inte ta illa upp... Jag tycker du har en tråkig attityd...* och så vidare. Att invalidera är som att radera och spränga de broar vi söker upprätta till varandra.

"Bro" är därför också ett teologiskt ord som ofta återkommer i psalmer och texter. Den kyrka som vill vara levande bygger ständigt på sina broar mot omvärlden. Det finns en andlig nyfikenhet att möta det som är annorlunda och nytt och förstå det utifrån sina egna erfarenheter. Också i kyrkorna och religionernas värld behöver vi mentalisera och validera varandra. Det handlar inte om att tycka samma sak. Även om jag inte är präst, händer det att jag möter människor som är upprörda över att Svenska kyrkan inte står för tankar och trosinnehåll som reinkarnation, själavandring eller andar och magiska stenar. Nästan som om kyrkan kränker den andre genom att inte tycka samma sak. Att bygga broar är dock inte att tycka och tänka på samma sätt. Det handlar snarare om att mötas, respektera och förstå varandra. En kyrka och en religion ska ha respekt för den enskilda individens rätt och möjlighet att uppleva något på sitt sätt, liksom en individ

bör ha respekt för en religion eller ett samfunds sätt att uttrycka livet och världens mysterium på. Broar börjar alltid från båda hållen! Det är med broar vi kan besöka den andres värld, även om vi stannar kvar och förblir i vår egen.

En bro är inte bara en mötesplats för den andre. Den är också en flyktväg och en passage då livet är hotat i grunden av sin existens. "Bron" är också ett uttryck, en metafor, för kamp och vilja att överleva i tider när allt är svårt och ter sig hopplöst. En väg att ta när alla andra möjligheter förnekas oss. Bron är då en utväg för att ingen annan längre finns och existerar. "Like a bridge over troubled water", sjöng Paul Simon och Art Garfunkel. En sång som kom att få en särskild betydelse för föräldrar, syskon, kompisar och lärare i Kista 1988 efter den tragiska bussolyckan i Norge. När vi känner förtvivlad sorg efter att ha blivit berövad den som stått oss nära, då är bron till omvärlden och till övriga livet svår att acceptera, men ändå så viktig och nödvändig att finna. Själva sorgen är att vandra på den bron. Det finns en väg ut ur och vidare från varje katastrof. Den judiske rabbinen Nachman i Breslov skrev på 1800-talet en sång som fortfarande sjungs vid livets svåra tillfällen: *"Hela livet är en mycket smal bro och det viktiga är att inte vara rädd"*. Varje gång jag hörde min professor i arkeologi vid universitet i Jerusalem nynna den, visste jag att allt inte stod rätt till och att en mental explosion snart var att vänta. Ibland krymper livet till det som bara är en smal bro. Viktigt då att ha modet ge sig ut på den bron. Drygt hundra år senare hade rabbi Nachmans församling utplånats av samma destruktiva kraft som fått bron mellan Esztergom och Stúrovo att falla samman. Ondska och destruktivitet tycker inte om broar, för det är med dem vi överlever, tar oss vidare och återfinner varandra.

År 2006 återuppbyggdes bron vid Esztergom. Kanske som ett utslag för ett nytt Europa, som vill ha fred och samhörighet. Jag har bara sett den på bild. Den ser stolt ut. Och de båda två städerna tycks smälta samman till ett enda samhälle. Jag ska åka dit en dag. Det blir inte längre på motorcykel. Men en dag vill jag gå på bron.

Det är bra att använda "bron" som en metafor för vår ständiga vilja att leva samman med människor av skilda ursprung och uppfattningar. Att låta bron symbolisera det som bryter mot ensamhet och snävhet. Att upprätthålla tolerans och respekt med den. Det är också en bild att återvända till då vi tycker oss omringade av problem och svårigheter. Hela världen är en smal bra, men det är just den bron som ger oss hopp.

Jakob Carlander

